

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Č. j. : 047 102/98-2075
Signatura: bd7cs101

Inspektorát č. 4 Plzeň
Okresní pracoviště Tachov

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Škola / školské zařízení: Základní škola Černošín, okres Tachov
Náměstí 1. máje 38, 349 58 Černošín

IZO: 102 528 527

Ředitel školy / zařízení: Mgr. Dagmar Varousová

Zřizovatel: Obec Černošín

Příslušný školský úřad: ŠÚ Tachov

Termín inspekce: 13. a 15. 10. 1998

Inspektoři: Mgr. Jan Havránek, Mgr. Marcela Šimková

Předmět inspekce: Posouzení činnosti školy ve vybraných částech dle § 18 odst. 3, 4 zákona č. 564/1990 Sb., ve znění pozdějších předpisů (zákona č. 139/1995 Sb.):
Podmínky a průběh vzdělávání

Označení dokladů a ostatních materiálů, o které se zjištění opírá: Zařazení školy do sítě škol, výroční zpráva školy za školní rok 1997/98, plán práce školy na šk. rok 1998/99, rozvrh hodin, plán práce výchovného poradce 98/99, školní řád, třídní knihy, třídní výkazy, katalogové listy, dokumentace školní družiny (zápisové listy, přehled výchovně vzdělávací práce)

ZJIŠTĚNÉ SKUTEČNOSTI A JEJICH HODNOCENÍ

1. Hodnocení materiálně technických podmínek výchovně vzdělávací činnosti vzhledem ke schváleným učebním dokumentům a počtu žáků

Základní škola v Černošíně je úplná škola s devíti postupnými ročníky, přičemž druhý a třetí, čtvrtý a pátý jsou spojeny vždy do společné třídy.

Škola a další školní zařízení jsou rozmístěny do čtyřech budov. V původní škole je dnes umístěn I. stupeň ZŠ, v dalších budovách je potom II. stupeň ZŠ, školní jídelna a školní družina. Budovy jsou zřizovatelem průběžně opravovány a modernizovány, provoz je značně nákladný.

Původní školní budova je prostorná, pro potřeby I. stupně bohatě dimenzovaná. V budově je 6 prostorných tříd a kovodílna (využívaná omezeně pro potřeby II. stupně).

Jedna učebna je určena výhradně pro výuku německého jazyka, další využívá ZUŠ Planá jako hudebnu, v poslední volné třídě je kreslárna. V budově je dále sborovna, kabinet, knihovna, WC a žakovské šatny. Tělocvična chybí. Ve vedlejší budově je umístěna školní družina. Meziprostor oddělený budovami od vozovky je využíván školou (při dobrém počasí) k relaxaci žáků o hlavních přestávkách, rozlehlá travnatá zahrada s prolézačkami slouží školní družině.

V budově II. stupně je celkem 5 učeben, ředitelna, sborovna, kabiny pro jednotlivé předměty, menší tělocvična, WC a šatny. K této budově přiléhá poměrně rozsáhlý školní areál, ve kterém je několik zařízení sloužící výuce Tv (šplhadla, pevný basketbalový koš, doskočiště pro skok daleký) a školní pozemek se skleníkem. Prostory v této budově (třídy, chodby, šatny) jsou značně stísněné.

V poslední budově školní jídelny je jedna učebna (v současné době nevyužívaná), dále jsou zde umístěny dílny.

Knihovna pro I. stupeň je dobře vybavená zejména sestavami knih pro doplňkovou četbu, škola má omezené prostředky pro její doplňování. Učitelská knihovna s odbornou literaturou je umístěna v budově II. stupně.

Fond učebnic je dostatečný. Používají se pouze platné učebnice, které se podle potřeby doplňují nebo inovují.

Také fond základních učebních pomůcek je dostatečný, obnova a inovace je částečně limitována finančními možnostmi školy.

Didaktické techniky je na škole dostatek, spíše je vybavení nadstandardní (zpětné projektory, radiomagnetofony, televize, videa).

Výpočetní technika (s výjimkou jednoho počítače, který se však nepoužívá k výuce informatiky) chybí. Pro zřízení počítačové učebny zatím nejsou finanční prostředky.

Materiálně technické podmínky výchovně vzdělávací činnosti lze hodnotit jako průměrné.

2. Hodnocení psychohygienických podmínek

Pracovní prostředí pro žáky a zaměstnance je vhodné z hlediska vybavení, ale nemá ve všech využívaných budovách stejné vlastnosti. Značně stísněné prostory jsou v budově II. stupně (třídy, chodby i šatny). Jsou nutné časté přesuny žáků mezi školními budovami (dřevodílna, kovodílna, tělocvična, pozemky). U obou hlavních budov jsou vhodné venkovní prostory, které škola podle možností (počasí, roční období) využívá pro relaxaci žáků o hlavní přestávce. Dojíždějící žáci mají možnost strávit čas do odjezdu autobusu v prostorách školní družiny.

Rozvrh vyučovacích hodin a přestávek je přizpůsoben zhoršeným dopravním podmínkám pro žáky, kteří dojíždí. Začátek vyučování je posunut na 8:05 h, malé přestávky jsou kráceny o 5 minut. Délka vyučovacích hodin změněna nebyla.

Pitný režim škola nezabezpečuje.

V době inspekce byla škola čistě uklizená a přiměřeně temperovaná.

Psychohygienické podmínky školy jsou spíše průměrné.

3. Hodnocení kvality vyučování a úrovně vzdělávání

Škola vyučuje podle vzdělávacího programu Základní škola, který byl schválen MŠMT ČR pod č. j. 16 847/96-2 s platností od 1. 9. 1998. Osmý a devátý ročník pracuje podle upravených učebních dokumentů č. j. 18 730/91-20. Při hospitovaných hodinách se vyučující neodchýlili od učebních plánů. Podle možnosti se hospitace a následného rozboru účastnila i ředitelka školy.

Na I. stupni byly provedeny celkem 4 hospitace tak, aby pokryly všechny ročníky. Ve všech třídách vyučovaly učitelky s plnou pedagogickou kvalifikací, z toho jedna s aprobací pro II. st. ZŠ.

1. třída - jazyk český. Vyučující v hodině volila takové formy práce, kterými žáky nejen dobře motivovala, ale umožňovala jim průběžně plné zapojení do přímé práce, vytvořila prostor pro vlastní aktivitu žáků. V tomto způsobu práce je velký prostor i pro individuální přístup k žákům, vyžadujících zvýšenou pozornost. Často se měnil charakter činností, byla vložena i rozcvička, takže hodina byla pro žáky pestrá a zajímavá. Škoda, že soutěž v závěru hodiny mezi 2 družstvy byla celkově trochu dlouhá a žáky postupně unavila. Některé postupy byly značně netradiční, ale vedly žáky k vytváření kamarádských vztahů, např. (zahájení hodiny na relaxačním koberci, pozdrav a přání žáka ostatním spolužákům). Zvolené metodické postupy odpovídaly věku žáků. Žáci pracovali spontánně a ve třídě byla vytvořena velmi dobrá pracovní atmosféra.

Hodinu je možné hodnotit jako nadprůměrnou.

2. a 3. třída - matematika. Časově výborně organizovaná hodina s rychlým tempem práce, důrazem na kázeň žáků a zřetelným individuálním přístupem učitele k žákům, vyžadujících zvýšenou pozornost. Přes vyšší počet žáků ve třídě (26) bylo zapojení žáků do přímé práce vysoké. Individuálně byla rozlišena také obtížnost práce pro žáky rozdílných ročníků (rozcvička ve 2. třídě). Střídání přímé a samostatné práce pro oba ročníky bylo rovnoměrné. Poněkud strohý projev vyučující sice nijak výrazně neovlivnil aktivitu žáků, ale poněkud omezoval jejich bezprostřední projev. Mezi výrazné klady patří i důsledné zařazování úkolů pro rychlejší žáky, takže v celém průběhu hodiny se nevyskytly žádné časové ztráty.

Hodinu je možné hodnotit jako spíše nadprůměrnou.

4. a 5. ročník - tělesná výchova. Spojené 2 hodiny tělesné výchovy se měly realizovat na školní hřišti. Vzhledem k nepříznivému počasí proběhla výuka v tělocvičně. Pravděpodobně proto neměla část žáků vhodnou cvičební obuv a cvičili bosí. Vlastní průběh 1 sledované hodiny měl všechny požadované náležitosti (nástup, rozcvička, vlastní cvičení), postupně zvyšoval zátěž žáků. Důraz byl kladen na následující prvky: chůze, přeskoky a přeběhy laviček, cvičení se švihadly, posilovací cviky. Většinou byla cvičení jednoduchá a rychlá, pouze jedno z posledních v hodině bylo komplikované jak časově, tak prostorově a kladlo na žáky zvýšené fyzické nároky. Vyučující dbala na bezpečnostní zásady. Žáci cvičili s chutí, vcelku ukázněně a prokázali dobré cvičební návyky.

Hodinu je možné hodnotit jako spíše nadprůměrnou.

5. ročník - německý jazyk. Výuka proběhla v odborné učebně a byla zaměřena na rozvíjení slovní zásoby a procvičení 4. pádu.

Celý průběh hodiny byl výrazně ovlivněn nízkým počtem žáků ve třídě - 7. Ve všech činnostech byli žáci zapojeni mnohokrát a vzhledem k pečlivé přípravě byla efektivita práce vysoká. Převažoval frontální způsob výuky. Žáci byli sami méně aktivní, bylo nutné neustále aktivizování. Výrazně pozitivně ovlivnily práci méně časté formy práce (křížovka, společné povídání všech žáků s učitelkou na relaxačním koberci v závěru hodiny). Je nutné zvýšit důraz na správnou výslovnost obtížnějších výrazů.

Hodinu je možné hodnotit jako spíše nadprůměrnou.

Na II. stupni ZŠ provedli inspektoři ČŠI celkem 6 hospitací. Ve všech případech vyučovali hodiny kvalifikovaní pedagogové, ale s rozdílnou délkou pedagogické praxe, což se projevilo i v celkovém vyznění hodin.

Český jazyk - hospitace ve dvou třídách. V každé třídě vyučovala jiná vyučující. Sledované hodiny českého jazyka byly promyšlené a pečlivě připravené, měly jasné stanovené cíle a obsah. Vyvozování nového učiva bylo logické, žáci měli dostatečný prostor pro uplatnění své aktivity a iniciativy, byli povzbuzováni a chváleni. Hodina mluvnice byla vedena převážně frontálním způsobem, v přiměřeném tempu, bylo dbáno na střídání činností a vhodnou motivaci žáků. Hodina literární výchovy se vyznačovala výraznou emoční motivací. K celkovému působivému vyznění probíraného tématu přispěl promyšlený hlasový a mimický projev učitele.

Hodiny byly hodnoceny jako spíše nadprůměrná a nadprůměrná.

Německý jazyk. Hodina německého jazyka probíhala v klidné pracovní atmosféře. V rámci frontálního způsobu výuky bylo těžiště hodiny v práci s učebnicí. Žáci byli vedeni k logickému vyvozování mluvnických jevů, byli důsledně opravováni. Menší pozornost byla věnována motivaci a stimulaci žáků tvořivějšími metodami a formami práce.

Hodina měla průměrnou úroveň.

Rodinná výchova. Sledovaná hodina byla dobře zorganizovaná a promyšlená. K motivaci a uvedení nového učiva byla vhodně využita hra a krátká řízená diskuse. V další části hodiny převažovaly teoretické poznatky nad nácvikem komunikačních technik. Žáci byli otevření, ochotně spolupracovali s vyučující.

Hodina byla hodnocena jako spíše nadprůměrná.

Přírodopis - 8. třída. Hodina proběhla v odborné učebně přírodopisu. Byla velmi dobře metodicky připravená i provedená. Byla připravena a při výkladu využita řada názorných pomůcek. Žáci byli v hodině neustále aktivizováni a povzbuzováni, protože zejména v první polovině hodiny u nich převládala pasivita. Klasifikace zkoušených žáků byla zdůvodněna a plně odpovídala vědomostem žáků. Nové učivo bylo uvozeno motivačním rozhovorem, často bylo využíváno zkušeností žáků. Zápis poznámek byl jednoduchý, instruktivní. Projev učitele byl k žákům přátelský, vysoce odborný, ale současně žákům srozumitelný. Po úvodní nejistotě žáci pracovali aktivně, prokázali odpovídající vědomosti. Jako ojedinělý nedostatek se projevilo menší využívání zpětné vazby u nových pojmů nebo závěrů.

Hodinu je možné hodnotit jako spíše nadprůměrnou.

Zeměpis 6. třída. Hodina uvozena samostatnou písemnou prací žáků (2 oddělení). Kontrolou prací byly získány pomocné známky u několika žáků. Ve výkladu nového učiva výrazně převládal frontální způsob práce doplněný odborným názorným materiálem (schéma hloubkového vrtu, namnožená mapka litosférických desek), z učebnice byl využit schematický náčrt a otázky za probíranou lekcí (zadané za domácí úkol). Některé údaje byly demonstrovány na mapě polokouli. Následující zápis (přepis připravených poznámek z tabule) byl značně rozsáhlý a až dodatečně doplněný o jednoduchý instruktážní náčrt. Hodina byla vedena energicky, bez časových ztrát. Žáci byli v průběhu hodiny aktivní, ukázněni.

Hodina zeměpisu měla průměrnou úroveň.

Celkově je možné hodnotit výuku ve sledovaných hodinách jako spíše nadprůměrnou. Vyučující byli na hodiny bez výjimky dobře připraveni. Ve třídách vládla pracovní atmosféra, vztahy mezi vyučujícími a žáky byly dobré. Ojedinelé nedostatky byly s vyučujícími i vedením školy projednány. Rozbor hodin provedený ředitelkou školy byl korektní, závěry byly vyučujícími akceptovány.

4. Hodnocení podmínek a výsledků formativního působení na žáky

Chod školy a chování žáků je řízen vnitřním řádem školy a školním řádem, který poměrně podrobně upravuje pravidla chování žáků ve škole. Klade výrazný důraz na slušné chování žáků, dobré vztahy mezi žáky navzájem a mezi žáky a dospělými. Respektuje Úmluvu o právech dítěte (odkazy). Se školním řádem jsou rodiče pravidelně seznamováni při úvodních schůzkách na začátku školního roku.

Problémové jevy se projevují na škol celkem ojedinelé a jsou ihned a důsledně řešeny (záškoláctví, šikana, nevhodné chování, poškozování majetku). Rasová intolerance se na škole neprojevuje. V poslední době se jedná o problém kouření několika žáků. Škola se snaží problémovým jevům předcházet zejména zvýšenou pozorností u problémových žáků. Během inspekce byli žáci slušní a v hodinách ukázněni.

Ve větší části sledovaných hodin bylo patrné, že žáci mají prostor pro vyjádření vlastního názoru, postoje. V některých hodinách byl však tento prostor spíše menší.

V tomto bodě je možné situaci na škole hodnotit jako průměrnou.

5. Hodnocení výchovného poradenství

Vzhledem k předpokládané dlouhodobé nemoci výchovného poradce byl ustanoven pouze na tento školní rok jeho zástupce. Odborně proškolený není, je však o svých povinnostech poučený. Pracuje podle velmi dobře sestaveného plánu práce, který zohledňuje 3 základní složky práce, a to:

- péči o žáky se spec. potřebami
- péče o žáky s výchovnými problémy
- poradenskou činnost pro žáky, kteří končí povinnou školní docházku

Plán je zpracovaný po měsících a plnění jednotlivých bodů je průběžně zapisováno.

Konzultační den pro žáky nebo rodiče stanovený není.

Škola prokazatelným způsobem spolupracuje s PPP. Výsledky vyšetření žáků jsou zapsány v katalogových listech a jsou vedeny jako důvěrné.

Na škole je ustanoven drogový preventista. Protidrogová prevence je zabudovaná do školního řádu.

Integrovaní žáci a žáci se specifickými potřebami jsou evidovaní. Práce s nimi byla výraznější na I. stupni ZŠ.

Výchovné poradenství je možné hodnotit jako průměrné.

6. Hodnocení dalších aktivit, které významně ovlivňují výchovně vzdělávací činnost

I když má škola oproti jiným zařízením stejné velikosti a počtu žáků podstatně zhoršené podmínky především materiální (rozmístění do 4 budov, značný počet žáků dojíždí, méně dobré dopravní podmínky do větších center) snaží se vytvářet podmínky pro upevňování sounáležitosti se svojí školou. Většina akcí probíhá v místě školy.

Škola pravidelně pořádá soutěž ve zpěvu „Černošínský slavíček“, jako školní akci pořádá i vánoční besídku a karnevaly pro I. stupeň.

Škola má zpracován velmi podrobný plán vycházek a exkurzí pro jednotlivé ročníky po měsících, včetně 2 návštěv (v každém pololetí jedna) divadelního představení v divadle Alfa pro žáky I. stupně. Velký důraz je kladen na ekologii. V minulém školním roce i letos pracuje celkem 7 kroužků, dále se mohou žáci přihlásit ke hře na hudební nástroj (dislokované pracoviště ZUŠ). Přes dopravní problémy a trvalou absenci aprobovaného učitele tělesné výchovy se škola zúčastnila i některých tělovýchovných soutěží (bez výrazného umístění). Naopak nejlepšího umístění dosáhli žáci školy v soutěži BESIP: mladší i starší žáci 1. místo v okresním kole, v olympiádě českého jazyka 3. místo (postup do regionálního kola). Nejúspěšnější žáci jsou vyhodnocováni ve spolupráci s obcí, prezentováni v regionálním tisku a různými formami i ve škole.

Žáci školy pořádají i besídky pro důchodce.

Vzhledem k prostorovým možnostem je estetika I. stupně výrazně lepší, kde jak ve třídách, tak především na chodbách jsou výrazně uplatněny žakovské výtvarné práce.

Další aktivity, které ovlivňují výchovně vzdělávací činnost školy je možné hodnotit jako průměrné.

7. Hodnocení činnosti školských zařízení

Součástí školy je školní družina a školní jídelna.

Školní družina má jedno oddělení, do kterého je přihlášeno 31 žáků, což je nadlimitní počet a je v rozporu s vyhláškou č 87/1992 Sb., § 2, odst. 1: „Družina se dělí na oddělení. Oddělení se naplňuje nejvýše do počtu 25 žáků“. Škola má povolenou výjimku od obecního úřadu ze dne 10. 9. 1998 na počet 32 žáků. ŠD je umístěna v samostatné budově a vnitřní dispozice umožňují i větší počet oddělení. Je velmi dobře vybavena a esteticky upravena. Krátkým sledováním činnosti je možné konstatovat dobrou práci kvalifikované vychovatelky se žáky, velmi neformální a přátelský vztah mezi ní a žáky i mezi žáky navzájem. Kontrolou dokumentace nebyly zjištěny žádné nedostatky. Ke školní družině patří i velká zahrada, v době inspekce však už delší dobu neposekaná.

Školní jídelna byla v době inspekce pěkně upravená a čistá. Při výdeji jídel byl zajišťován pedagogický dozor. Podávané jídlo bylo po oba dny chutné.

Práci školní družiny a školní jídelny je možné hodnotit jako spíše nadprůměrnou.

ZÁVĚRY

Posouzením sledované oblasti byla vymezena

pozitiva:

- dobrá příprava a většinou i spíše nadprůměrné provedení hodin
- slušné vystupování žáků během inspekční činnosti
- zvýšená pozornost žákům s poruchami učení na I. stupni ZŠ
- snaha obce i školy o stálé zlepšování školního prostředí

negativa:

- chybějící učebna informatiky
- trvalá absence aprobovaného učitele tělesné výchovy a zhoršené podmínky pro výuku Tv
- nutnost úpravy rozvrhu hodin (délka přestávek) vzhledem k dojíždění části žáků
- stísněné podmínky výuky na II. stupni ZŠ

Výchovně vzdělávací proces probíhá na škole podle schválených učebních plánů a osnov. Celkově je možné hodnotit podmínky a průběh vzdělávací práce na škole jako průměrné.

V Tachově dne 19. října 1998

razítko

Podpisy inspektorů:

vedoucí týmu Jan Havránek v.r.

členové týmu M. Šimková v.r.

Přílohy: nejsou

Inspekční zprávu jsem převzal(a) dne: 12. 10 1998

razítko

Podpis ředitele(ky) školy Varousová v.r.

Dle § 19 odst. 8 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy - zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Na vědomí

Adresát	Datum předání / odeslání zprávy	Podpis příjemce nebo č.j. jednacího protokolu ČŠI
Zřizovatel:	14. 10. 98	108/98
Školský úřad:	14. 10. 98	104/98